

Carl Berglöf
Energisystem
0701 64 44 46
carl.berglof@energiforetagen.se

Miljödepartementet
m.remissvar@regeringskansliet.se
cc: anna.berglund@regeringskansliet.se
anna.sanell@regeringskansliet.se

Dnr: M2018/00217, M2018/00221

Remissvar avseende ärenden om tillåtlighet enligt miljöbalken och tillstånd enligt lagen om kärnteknisk verksamhet till anläggningar i ett sammanhängande system för slutförvaring av använt kärnbränsle och kärnavfall

Energiföretagen Sverige samlar och ger röst åt omkring 400 företag som producerar, distribuerar, säljer och lagrar energi. Vårt mål är att utifrån kunskap, en helhetssyn på energisystemet och i samverkan med vår omgivning, utveckla energibranschen – till nytta för alla.

Energiföretagen Sverige har tagit del av rubricerat ärende utsänt av Miljödepartementet och tackar för möjligheten att inkomma med remissvar.

Ärendet

Svensk kärnbränslehantering AB (SKB) har sedan 1970-talet utvecklat en metod för slutförvaring av använt kärnbränsle. Arbetet har sedan början av 1980-talet vart tredje år avrapporterats till regeringen som getts möjlighet att påverka inriktningen på arbetet. I mars 2011 ansökte SKB hos Mark- och miljödomstolen om att få uppföra ett slutförvar i Forsmark, utöka tillståndet för mellanlagret CLAB samt att uppföra en inkapslingsanläggning i Oskarshamn. Ansökan omfattar ett sammanhängande system för hantering av använt kärnbränsle. Mark- och miljödomstolen rekommenderade i sitt yttrande till regeringen att SKB skulle ges möjlighet att lämna kompletterade underlag till regeringen innan tillåtlighet för slutförvarssystemet meddelas. Vidare har Strålsäkerhetsmyndigheten bedömt att det föreslagna slutförvaret är robust och att föreskrivna riskkriterier kommer kunna uppfyllas med betydande säkerhetsmarginal. För övriga delar i ansökan om det sammanhängande systemet har inga avgörande invändningar framkommit.

Sedan underlaget har kompletterats i enlighet med Mark- och miljödomstolens yttrande och sedan Östhammars kommun i oktober 2020 sagt ja till ett slutförvar i Forsmark kvarstår endast regeringens godkännande.

Ägarna till kärnkraftverken i Forsmark och Ringhals har meddelat att deras fem reaktorer kommer behöva upphöra med elproduktionen på grund av fullt mellanlager om inte ett beslut om det sammanhängande systemet fattas senast den sista augusti 2021. Den

första reaktorn kommer behöva stoppas 2024 och den femte 2028. Sannolikt berörs även reaktorn i Oskarshamn på sikt av samma anledning.

Regeringen befarar att ett godkännande kommer att överklagas vilket skulle göra att ärendet drar ut på tiden. För att inte riskera driften av kärnkraftverken föreslår regeringen att bryta ut mellanlagret ur ärendet om det sammanhängande systemet för hantering av använt kärnbränsle. Regeringen efterfrågar nu synpunkter på ett förfarande där ärendet om mellanlagret bryts ut från SKB:s ansökan om ett sammanhängande system.

Yttrande

Ytterligare beredning ej nödvändigt

Energiföretagen Sverige anser att regeringens hantering av ärendet om ett sammanhängande system för slutförvaring av använt kärnbränsle har dragit ut på tiden på ett omotiverat sätt. Ärendet har behandlats löpande av flera regeringar under fyrtio år. Regeringen har fått underlag och process beskriven för sig i samband med den återkommande rapporteringen från SKB år 2016 och 2019. Det har således funnits god tid att bereda ett välgrundat beslut så att ärendet kunnat expedieras effektivt kort efter att Östhammars kommun avgett sitt positiva vetobeslut. Energiföretagen Sverige anser att en ytterligare förlängning av regeringens hantering av ärendet genom att dela upp det sammanhängande ärendet på föreslaget sätt är omotiverat. Allt underlag finns på plats för att ett beslut ska kunna fattas redan idag. Dessutom har SKB tagit höjd för överklaganden i den tidplan som angetts. Grundskalet för förslaget faller därmed.

Risk för ännu mer senarelagt beslut

Kärnkraftsindustrin är obeveklig i sitt fulla ansvar, som de genom SKB, tar för att hantera och slutförvara samt finansiera omhändertagandet av det radioaktiva avfall som uppkommer vid drift, avveckling och rivning av kärnkraftverken. Arbetet med kärnkraftsindustrins slutförvar bygger på detta ansvarstagande och att berörda kommuner ställer upp frivilligt som värd för nödvändiga anläggningar. En förutsättning för detta är att frågor som rör kärnavfall hanteras i samförstånd mellan stat, industri och den lokala nivån, vilket också varit fallet historiskt. Med den föreslagna hanteringen påverkas förutsättningarna för lokala beslut som kommunerna har fattat i detta ärende. Energiföretagen Sverige noterar att regeringen i och med detta förslag gör avsteg från hur kärnavfallsfrågor normalt hanterats i Sverige.

Genom att dela upp ärendet om ett sammanhängande system för hantering av använt kärnbränsle i sina beståndsdelar ökar risken för att dess delar kommer få försenade beslut. Eftersom Oskarshamns kommun har meddelat att man kommer nyttja sin vetorätt om inte beslut samtidigt tas om utökad kapacitet i CLAB och ett slutförvar, kommer förfarandet inte att leda till snabbare hantering. Tvärtom leder förfarandet till ökad risk för senarelagt beslut för CLAB. Huvudsyftet med förfarandet kommer därför inte att kunna uppnås. Vidare gäller Östhammars kommunstyrelsens positiva vetobeslut just det sammanhängande systemet och de förbehåller sig rätten att omvärdera sitt beslut om förutsättningarna ändras. Om kommunernas förutsättningar för sina beslut ändras påverkas hela processen för denna tillståndsansökan, vilket endast kan öka riskerna för Sveriges energiförsörjning. I övrigt har regeringen sjösatt flera positiva initiativ med syfte

att förkorta och förenkla tillståndsprocesser i samhället. Detta förfarande går helt stick i stäv med dessa ambitioner.

Rättsosäkert prejudikat

Energiföretagen Sverige ser med oro på att regeringen på detta sätt föreslår förändringar i den sökandes ärende. Det bör vara upp till den sökande att genomföra ändringar i sitt ärende genom att inkomma med en ny eller uppdaterad ansökan. Bedömningen om tillståndshanteringens påverkan på tidplan och liknande bör göras av den sökande och inte av regeringen. Förfarandet kan skapa ett rättsosäkert prejudikat inför eventuell kommande större infrastruktursatsningar som kan kräva regeringens hantering, såsom större vätgasanläggningar, inklusive vätgasproduktion och distribution, eller anläggningar för koldioxidinfångning med transport och slutlagring.

Avstyrkande

Energiföretagen Sverige avstyrker regeringens förslag om en uppdelning av hanteringen av ansökan om ett sammanhängande system för hantering av använt kärnbränsle, med hänvisning till ovan nämnda aspekter rörande:

- Det behövs ej mer tidsutrymme för överklaganden då det redan har tagits höjd för i tidplanerna
- Ökad risk för ytterligare försenade beslut i de skilda ärendena då detta påverkar kommunernas beslut
- Förfarandet skapar ett rättsosäkert prejudikat

I övrigt stöder Energiföretagen Sverige de remissvar som inlämnats av ägarbolagen till svenska kärnkraftverk och Svensk Kärnbränslehantering AB (SKB). Frågor om detta remissvar besvaras enklast av sakkunnig kärnkraft Carl Berglöf, carl.berglof@energiforetagen.se eller på tfn 0701-644446.

Energiföretagen Sverige

Henrik Wingfors

Enhetschef Energisystem